

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 576/2018 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om åldersdiskriminering vid rekrytering av äldre och unga utan arbetserfarenhet

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 576/2018 rd undertecknat av riksdagsledamot Veera Ruoho/saml:

Vilka åtgärder tänker regeringen vidta för att personer i alla åldrar ska ha jämlika möjligheter att hitta sysselsättning?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Vår lagstiftning innehåller omfattande förbud mot diskriminering. I diskrimineringslagen (1325/2014) stadgas om jämlikhet och förbud mot diskriminering. I lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (jämställdhetslagen, 609/1986) stadgas om jämställdhet mellan könen, och arbetsavtalslagen (55/2001) kräver jämlik behandling av arbetssökande. Dessa lagar kompletteras också av strafflagens bestämmelser om diskriminering i arbetslivet.

En arbetsgivare kan utifrån sin beslutanderätt i egenskap av företagsledare besluta vem den anställer. Rekryteringsbeslut begränsas dock av förbuden mot diskriminering. Diskrimineringslagen förbjuder diskriminering på grund av bland annat ålder. Enligt diskrimineringslagen ska arbetsgivare också främja likabehandling. Såväl arbetsplatsens behov som de tillgängliga resurserna anses påverka åtgärdernas art och omfattning. De främjande åtgärderna ska dock vara effektiva, ändamålsenliga och proportionerliga, och vid planeringen av dem kan man förutom den aktuella personalstrukturen även beakta framtida utmaningar.

Enligt diskrimineringslagen är särbehandling berättigad i arbetsavtalsförhållanden och offentligrättsliga anställningar, vid arbetspraktik och annan motsvarande verksamhet och i anställningssituationer, om särbehandlingen föranleds av verkliga och avgörande krav som gäller arbetsuppgifternas art och utförande och särbehandlingen är proportionerlig för att ett legitimt syfte ska uppnås. Särbehandling på grund av ålder eller boningsort är dessutom berättigad, om särbehandlingen har ett objektiva och befogat syfte som gäller sysselsättningspolitik eller arbetsmarknad eller om särbehandlingen beror på åldersgränser som enligt lag utgör en förutsättning för att erhålla pensionsförmåner och förmåner vid arbetsoförmåga.

För att främja likabehandling i arbetslivet utarbetas inom ramen för statsrådets program för grundläggande och mänskliga rättigheter en bedömningsguide för likabehandling, och Finlands

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 576/2018 rd

elektroniska författningssamlings (FINLEX) verktyg för bedömning av likabehandling i arbetslivsfrågor och i synnerhet rekryteringsfrågor uppdateras våren 2019.

Arbets- och näringsministeriet följer upp diskriminering i arbetslivet. Den senaste större undersökningen om diskriminering i arbetslivet var Työsyryjinnän seuranta Suomessa från 2014 (Arbets- och näringsministeriets publikationer 53/2014). För uppföljning av diskriminering och ojämlig behandling skapades en modell som möjliggör såväl heltäckande beskrivning av fenomenet som uppföljning av den framtida utvecklingen. De diskrimineringsgrunder som följs upp är sådana som förbjuds i diskriminerings- eller jämställdhetslagen.

Arbets- och näringsministeriets arbetslivsbarometrar mäter löntagarnas observationer gällande förekomsten av diskriminering på den egna arbetsplatsen. Enligt arbetslivsbarometern 2017 hade fem procent av löntagarna observerat diskriminering på grund av ung ålder på sin arbetsplats, och nio procent hade observerat diskriminering på grund av hög ålder. Observationerna av åldersrelaterad diskriminering har minskat en aning under 2000-talet. Observationer av diskriminering anknöt oftast till tidsbundna anställningar (13 %) och hälsotillstånd (10 %).

Sysselsättningen har ökat snabbt under regeringsperioden, och det sysselsättningsmål som ställdes upp i regeringsprogrammet uppnåddes i slutet av 2018. Sysselsättningsgraden i Finland ökade i december till 72,5 procent, medan arbetslöshetsgraden sjönk till 6,6 procent. Sysselsättningsökningen är särskilt stor bland unga män i åldern 25–34 år. Sysselsättningsgraden ökade under året mest bland unga män, med tre procentenheter. Under hela regeringsperioden har sysselsättningsgraden dock ökat klart mest i gruppen 55–64-åringar, där ökningen uppgått till 6,4 procentenheter.

Enligt en rapport publicerad av Rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken år 2018 har sysselsättningen främjats av internationell efterfrågan, men även regeringens politik har konsekvent bidragit till ökad sysselsättning. Effekterna av regeringens åtgärder på sysselsättningsökningen har sannolikt varit betydande, även om effekternas omfattning inte kan beräknas exakt.

Regeringen har satsat på att stödja sysselsättningen bland unga. Regeringen har understött etableringen av Navigatorn-servicecentraler för unga med en årlig finansiering på fem miljoner euro. Regeringen har också inlett ett projekt för att öka antalet resultatbaserade upphandlingar, och 15 miljoner euro har riktats till detta projekt. Målet är att nå 10 000 unga genom dessa tjänster.

Att öka sysselsättningsgraden bör vara ett mål även på längre sikt. Som förberedelse för beslut som ska fattas under nästa valperiod har regeringen genomfört en utredning om sysselsättning, tjänster och förmåner för partiellt arbetsföra. Med hjälp av det arbetsförmågeprogram som föreslås i utredningen skulle man kunna underlätta identifieringen av arbetsförmåga hos partiellt arbetsföra arbetslösa och ge dem tillgång till lämpliga tjänster, samt öka deras delaktighet på arbetsmarknaden.

Regeringen har också tillsatt en arbetsgrupp för att bereda åtgärder för att öka sysselsättningen bland äldre genom att hjälpa dem att behålla sina arbeten och genom att hitta ny sysselsättning

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 576/2018 rd

för arbetslösa. Arbetsgruppen ska för den kommande valperiodens behov utreda sätt att ytterligare stärka äldre personers kompetens och arbetsförmåga samt tjänster som främjar arbetsförmågan, och att sänka tröskeln för sysselsättning för äldre.

Arbetslivsbarometrar har visat att löntagarnas tro på att de, om de blir arbetslösa, kan hitta ett nytt arbete som motsvarar deras yrkeskompetens och arbetserfarenhet under de senaste åren klart har stärkts. Unga bedömde i de flesta fall att de skulle hitta ett nytt arbete (95 %), medan motsvarande andel bland 55–64-åringarna var klart lägre (63 %). Åren 2017 och 2018 har uppfattningarna i denna fråga dock förändrats i en klart positivare riktning bland de äldre.

Helsingfors 5.2.2019

Arbetsminister Jari Lindström